

Категоризация на вредителя *Saperda tridentata* за територията на Европейския съюз

Вредителят *Saperda tridentata* (Coleoptera: Cerambycidae) се среща в Северна Америка.

Основните му гостоприемници са *Ulmus americana* (американски бряст) и *U. rubra* (червен бряст).

S. tridentata напада дървета, които са отслабени, а масови нападения могат да доведат до загиване на дърветата. Не е изключена възможността след навлизане на вредителя, той да нападне европейски представители на родовете *Ulmus* (бряст), *Acer* (явор) и *Populus* (топола).

Възрастните се забелязват през пролетта и лятото, като мъжките индивиди се появяват първи. Възрастните индивиди могат да летят и са най-активни през нощта.

Женските индивиди яйцеснасят през нощта в прорези в кората на клоните или трупите на гостоприемниците (*U. americana*, *U. rubra* или *U. crassifolia*), в които полагат по едно яйце. Женските могат да снасят до 50 – 60 яйца. За яйцеснасяне се предпочитат клони, които скоро за загинали или са отслабени, както и наскоро отсечени дървета гостоприемници. Яйцата се излюпват след няколко дни и ларвите се вгризват през кората в беловината. За разлика от много други видове от семейство *Cerambycidae* (сечковци), ларвите на *S. tridentata* не навлизат дълбоко, а предпочитат да останат между беловината и кората. Докато растат, ларвите тунелират беловината във всички посоки.

Веднъж установени в увреден или отслабен клон на гостоприемник, ларвите могат да се придвижат към здрави участъци. Ларвите какавидират в камерки в дървесината.

Мъжките и женските могат да бъдат уловени със светлинни капани от май до август. Възрастните живеят 1 – 2 месеца и обикновено имат едно поколение годишно, но при ларвите излюпени от яйца, положени по-късно през лятото (края на юли и август) е необходима допълнителна година за развитие. Когато условията са неблагоприятни за

развитието на ларвите, може да са необходими 2 години за завършване на развитието, а при изсъхнало дърво развитието може да отнеме 2 или 3 години.

Откриването на *S. tridentata* е трудно, тъй като вида прекарва по-голямата част от живота си в своя гостоприемник. Симптомите при нападение от *S. tridentata* включват преждевременно пожълтяване на листата (до месец или повече), няколко загиващи клонове в короната и дървени стърготини по клоните. При силно нападение кората може лесно да се отлепи, при което се разкриват ларвните тунели.

При задълбочен преглед на дърветата може да се открият дупки с кръгла форма с диаметър 4 – 4,5 мм. По младите клонове се наблюдава висяща кора, а около нерватурата на листата се наблюдават големи дупки, в резултат от нагизванията на възрастните индивиди.

Идентификацията на вида се извършва чрез традиционните морфологични ключове, които могат да се използват за идентифициране на възрастни и ларви.

Климатичните райони, които обитава *S. tridentata* в Северна Америка, са идентични с климата в Европа, поради което се предполага, че видът би могъл да се установи в обширни райони на Европейския съюз (ЕС). На територията на ЕС американските видове *Ulmus* се срещат главно в дендрариуми и като декоративни екземпляри, което би направило установяването му в ЕС малко вероятно, ако обаче европейските видове на родовете *Ulmus*, *Populus* и *Acer* могат да бъдат гостоприемници, установяването на *S. tridentata* е много по-вероятно, като повреди ще бъдат нанесени по вече отслабени дървета. Към този момент няма доказателства, че *S. tridentata* атакува здрави дървета.

Данните на EUROPHYT¹ показват, че между 1995 и юни 2019 г. е имало шест прихващания на *S. tridentata* (веднъж през 2016 г., три пъти през 2017 г., веднъж през 2018 г. и веднъж през 2019 г.), като всички са регистрирани в Италия и са свързани с дървесина и кора от *U. rubra* внесени от САЩ. *S. tridentata* потенциално може да навлезе в ЕС чрез различни стоки, включващи растителен материал, включително дървесни продукти.

Навлизането и установяването на *S. tridentata* не би оказало икономическо или екологично въздействие на територията на ЕС, тъй като видът предпочита отслабени дървета от американски представители на род *Ulmus*, срещащи се главно в дендрариуми

---

¹ EUROPHYT – Европейската система за бързо предупреждение, в която се регистрират прихващания по фитосанитарни причини на пратки от растения и растителни продукти, внесени в ЕС или търгувани в самия ЕС.

и като декоративни екземпляри. Това би ограничило потенциалното му въздействие, но ако отслабените дървета са европейски видове бряст, топола или клен, които могат да бъдат потенциални гостоприемници на *S. tridentata*, вероятно ще има известно екологично въздействие на територията на ЕС.

Други научни становища и актуална информация в областта на здравето на растенията, както и оценка на риска по цялата хранителна верига може да намерите на сайта на Центъра за оценка на риска по хранителната верига: <http://corhv.government.bg/>

Източници:

Pest categorisation of *Saperda tridentata*, EFSA Journal 2020;18(1):5940 – <https://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/5940>

Снимков материал –

https://www.eppo.int/ACTIVITIES/plant_quarantine/alert_list_insects/saperda_tridentata

Изготвил:

Николай Спасов, старши експерт

Дирекция „Оценка на риска по хранителната верига“, ЦОРХВ

06.02.2019 г.